

In 710 stak een Moors leger van 9.000 Berbers onder aanvoering van Tariq Ibn Ziyad, de straat van Gibraltar over en begon aan een veroveringstocht die in slechts veertien jaar vrijwel het gehele Iberisch schiereiland onder Moors bewind bracht. Het werd een provincie van het Moorse kalifaat van de Omajjaden onder de naam van al-Andalus. In 721 werden de Moren verslagen in de slag van Covadonga (nabij Oviedo). Deze veldslag vond zijn oorzaak in een opstand van de christelijke Asturiaanse elite onder leiding van de Visigoot Pelayo. De Moren trokken zich terug uit dit onherbergzame gebied en Pelayo werd uitgeroepen tot koning van Asturië. Pelayo wordt wel beschouwd als de eerste Reconquistador. Met de term Reconquista wordt de 'herovering' van Spanje door de christenen van Spanje op de Moren aangeduid.

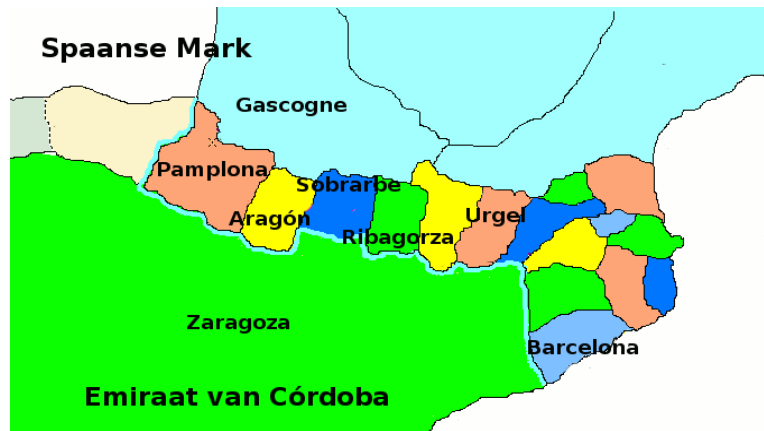
Tegenslagen voor de Moren waren ook de nederlagen tegen de Franken in de veldslagen bij Toulouse (721) en in de beroemde slag bij Poitiers in 732, waar Charles Martel het Arabische leger vernietigde. Natuurlijk is de nederlaag van de Moren bij Poitiers voor de Moren een gevoelig verlies geweest, maar het heeft hen er niet van weerhouden om ook daarna de Franken aan te vallen op eigen bodem om al-Andalus uit te breiden. Pogingen die uiteindelijk strandden omdat het uitvechten van interne twisten, veroorzaakt door Berber-opstanden, teveel energie kostte. Niet Charles Martel, maar opstandige Berbers hebben verhindert dat het christelijke Europa werd geïslamiseerd. Uiteindelijk werden de interne conflicten beslecht door Abd al-Rahman I die in 756 het emiraat van Córdoba stichtte.

Abd al-Rahman I ontpopte zich als een gematigd en grootmoedig heerser die voorkwam dat het islamitische al-Andalus uiteenviel. Uit eerbied voor islamitische tradities en ook om politieke complicaties te voorkomen waagde hij het niet zich de titel van kalief aan te meten. Onder zijn bewind kwam Córdoba tot bloei en werd het opgesierd met prachtige tuinen en gebouwen. Volgens een oude legende zijn alle palmen op het Iberisch schiereiland afkomstig van de ene en eerste palm die Abd al-Rahman I in zijn tuin liet planten. Hoogtepunt was ongetwijfeld het in aanbouw nemen van de bouw van de Moskee van Córdoba. Abd al-Rahman I regeerde tot 788. Na de dood van Abd al-Rahman I volgde een instabiele periode van opstanden totdat in 929 emir Abd al-Rahman III zich de titel van kalief aanmat en zich daarmee losmaakte van het kalifaat van Bagdad. Het kalifaat van Córdoba vormt het politieke en culturele hoogtepunt van de islamitische beschaving in al-Andalus. Het werd op strikt centralistische wijze bestuurd en zo vormde zich een enorm leger van ambtenaren dat zich vestigde in de stad Medina al-Zahra, gelegen op enkele kilometers ten westen van Córdoba. Medina al-Zahra was geheel gebouwd volgens een gepland schema en de grootste in één keer opgetrokken urbanisatie in het Middellandse Zeegebied.

Gedurende de achtste en negende eeuw breidde het koninkrijk Asturië zich uit in zuidelijke richting en maakte zich meester van wat wel de woestijn van de Duero wordt genoemd. Een soort van niemandsland ontstaan door de zich terugtrekkende Berbers. Rond 910 viel Asturië uiteen en ontstond het koninkrijk León rond de gelijknamige stad, dat in het oosten grensde aan het sinds 824 in opkomst zijnde koninkrijk Pamplona.

Pamplona was daarvoor een graafschap dat deel uitmaakte van de Spaanse Mark, een door Charlemagne beheerst buffergebied tussen zijn Frankische rijk en het Moorse emiraat. Ook de graafschappen Aragón en Barcelona waren gelegen in deze bufferzone.

In 932 werd in het meest oostelijk deel van het koninkrijk León door koning Ramiro II het krachtige graafschap Castilië geformeerd, dat geregeerd werd door Fernán González. Dit vertoon van christelijke macht lokte een reactie uit van de kalief van Córdoba, Abd al-Rahman III, die optrok tegen de christelijke rijken maar in 939 door een gezamenlijk leger van de christelijke vorsten verslagen in de slag bij Simancas. Vanaf 941, het jaar waarin een vredesovereenkomst werd getekend, bleven er schermutselingen plaatsvinden tussen christenen en Moren, waarbij de grens tussen hun rijken weliswaar fluctueerde, maar niet wezenlijk werd gewijzigd. Wel consolideerden de christelijke vorsten hun posities, een situatie die duurde tot aan de opkomst van de Moorse heerser Almanzor. Hij regeerde met ijzeren vuist over het kalifaat en ondernam meer dan vijftig *aceifas* ofwel strafexpedities tegen de christelijke rijken in het noorden, waarbij delen van het Duerodal werden heroverd. Almanzor overleed in 1002 en vanaf dat moment boette het kalifaat aan kracht in ten gevolge van oplaaiende interne twisten.

Het tegenovergestelde gebeurde aan de andere kant van de grens, waar in 1004 Sancho Garcés III, ofwel Sancho de Grote aan het bewind kwam in Pamplona. Sancho slaagde erin om zijn rijk zowel naar het westen als naar het oosten uit te breiden. In oostelijke richting tot aan het graafschap Barcelona en in het westen verwierf hij niet alleen zeggenschap over Castilië, maar legde ook het koninkrijk León vazalschap op. Tegenover dit machtige Pamplona lag dus een door interne twisten verscheurd kalifaat dat rond 1030 uiteenviel in een aantal kleinere rijken, de reinos de taifas, waarmee de machtsverhouding op het Iberisch schiereiland leek te zijn verschoven ten gunste van de christenen. Maar na de dood van Sancho de Grote in 1035 wijzigde de situatie in het noorden zich. Zijn rijk werd verdeeld en tussen zijn erfgenamen ontwikkelde zich een bittere strijd.

